

Lunchen då Tage vände på ett ord

Berättelse

Det var hösten 1979. På restaurangen Berns i Stockholm samlades människor till lunch. Men det var ingen vanlig lunch. På scenen spelade Hans Alfredson och Tage Danielsson en kort show. Den hette "Under dubbelgöken" och varade bara en timme. Gästerna åt mat samtidigt som de tittade och lyssnade.

Mitt i showen kom Tage fram ensam. Han var 51 år gammal. Han pratade lugnt och allvarligt, nästan som en lärare. Men det han sa var roligt, och publiken skrattade.

Tage pratade om ordet "sannolikt". Sannolikt betyder att något nästan säkert är sant. Just då diskuterade hela Sverige kärnkraft, eftersom det hade hänt en stor olycka i ett kärnkraftverk i Harrisburg i USA tidigare samma år.

Många experter sa att en sådan olycka var mycket osannolik. Då vände Tage på hela tanken. Han sa ungefär så här: olyckan i Harrisburg var så otroligt osannolik att den egentligen inte kan ha hänt. Men den hade ju hänt! Med den enkla tanken visade Tage hur konstigt det lät att räkna bort verkliga risker.

Publiken skrattade och tänkte på samma gång. Det var precis det Tage ville. Monologen fick namnet "Om sannolikhet", och den blev en av de mest kända texterna i Sverige. Året efter, 1980, röstade svenskarna om kärnkraftens framtid. Tages ord lever fortfarande kvar, och många citerar dem än i dag.

Ordlista

ORD	FÖRKLARING
samlas	komma ihop på samma plats
en show	en föreställning med skämt och musik
vara	Filmen ska vara i två timmar.
en gäst	en person som besöker ett ställe
ensam	utan andra, en själv
sannolikt	Det är sannolikt att det regnar i morgon.
kärnkraft	el som görs av atomer, kan vara farlig
ett kärnkraftverk	en byggnad där man gör el av atomer
en expert	en person som kan mycket om en sak
en risk	en fara, något som kan gå fel
en monolog	när en person talar ensam, ofta länge

ORD**FÖRKLARING**

citera

säga eller skriva exakt vad någon annan sagt

Läsförståelsefrågor

1. Var och när spelade Tage den här showen?
 1. På Berns i Stockholm, hösten 1979
 2. På en skola i Linköping, 1985
 3. Hemma hos en vän, på 1990-talet
2. Hur länge varade showen "Under dubbelgöken"?
 1. En hel dag
 2. Ungefär en timme
 3. En vecka
3. Vilket ord byggde Tage sin monolog på?
 1. sannolikt
 2. söndag
 3. lycklig
4. Stämmer påståendena med texten? Svara *ja*, *nej* eller *det står inte i texten*.
 1. Publiken åt lunch medan de tittade på showen.
 2. Tage var arg och skrek på scenen.
 3. Tage skrev monologen tillsammans med en känd musiker.
5. Vad menade Tage egentligen när han sa att olyckan "egentligen inte kan ha hänt"? Förklara kort. (öppen fråga)
6. Varför tror du att människor skrattade och tänkte på samma gång? (inferens)

Facit

1. 1. På Berns i Stockholm, hösten 1979
2. 1. Ungefär en timme
3. 1. sannolikt
4. 1. ja b) nej (han pratade lugnt och allvarligt) c) det står inte i texten
5. Exempel på svar: Han menade tvärtom. Han ville visa hur fel det är att räkna bort en olycka bara för att den är osannolik. Olyckan hade ju verkligen hänt.
6. Exempel på svar: Skämtet var roligt, men samtidigt sant och allvarligt. Det fick folk att se att experternas sätt att räkna kunde vara farligt.

Bedöm öppna svar efter innehåll, inte efter exakt formulering.

FÖR LÄRAREN

Texten ger en närbild av Tages mest kända monolog och kompletterar porträttet. Den står i preteritum – bra för att öva dåtid och tidsord (då, samtidigt, året efter). Tema: ironi och hur humor kan rymma allvar. Diskutera gärna skillnaden mellan att säga något rakt och att säga motsatsen för att få folk att tänka.

Diskussionsfrågor

- Tage sa motsatsen till vad han menade, för att få folk att tänka. Använder man sådan ironi i ditt hemland? Ge exempel.
- Kan ett enda skämt få många människor att ändra sig? Varför eller varför inte?
- Finns det en sak i samhället som du tycker borde diskuteras mer? Vilken?
- **Skriv (4 meningar):** Skriv om en gång då du skrattade åt något som ändå var allvarligt. Vad hände?

Källor och faktagranskning

- Wikipedia: Tage Danielsson (https://sv.wikipedia.org/wiki/Tage_Danielsson)
- Nationalencyklopedin: Tage Danielsson (<https://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/lång/tage-danielsson>)
- Tage Danielssons vänner: Tages produktion (<https://tagesvanner.se/tages-produktion/>)
- Linköpings historia: Tage Danielsson (<https://linkopingshistoria.se/fordjupning/tage-danielsson/>)
- Svensk Filmdatabas: Tage Danielsson (<https://www.svenskfilmdatabas.se/sv/item/?type=person&itemid=66795>)

Faktagranskad i juni 2026. Tage Danielsson föddes 5 februari 1928 i Linköping och dog 13 oktober 1985 på Lidingö i melanom (hudcancer), 57 år gammal. Han var författare, regissör, skådespelare och poet. Tillsammans med Hans Alfredson bildade han duon Hasse & Tage och produktionsbolaget AB Svenska Ord (1961). Han regisserade bland annat filmen "Ronja Rövardotter" (1984) och skrev berättelsen om Karl-Bertil Jonsson. Hans monolog "Om sannolikhet" kom efter kärnkraftsolyckan i Harrisburg 1979. Nyckelfakta (datum, orter, verk) är samstämmiga mellan Wikipedia, NE och tagesvanner.se.

Berättelser om svenskar · läromedel för svenska som andraspråk. Skapat inom Läromedelsprojektet. Senast uppdaterad 2026-06-12.